

СПОМЕНИ ЗА ДАНАИЛ КРАПЧЕВ

Извадка от спомените за вестника на журналистът Христо Огнянов, който през 1939 г. става кореспондент на в. „Зора“ в Берлин, след 9.09.1944 г. остава на запад, а от 1962 г. започва работа като сътрудник на Радио „Свободна Европа“.

Запомнил съм нещо твърде характерно за нашия директор: кой когато и да дойде в редакцията през по-късните следобедни часове и надникне в директорската стая, на масата срещу вратата ще види наведен Данаил Крапчев или пише на ръка, или чете бюлетин на БТА, или разгръща книга. Ако те забележи, ще ти се усмихне, ще те поздрави или по-добре ще те погали с поглед, навежда се и пак продължава да пише или да чете. Чувстваш, че той е мил, любезен, добър, някак си бащински благоразположен към теб, а седнал или прав - той те респектира, държи те на разстояние. Не с надменност - черта непозната в неговия характер. Не с показ на авторитет - той си го имаше едва ли не по рождение. Не със скрита заплаха - това би му било най-обидното да го чуе от някого, защото тя му беше съвсем чужда и противна; към всекиго от своите сътрудници - от най-големите до най-малките той хранеше и не го скриваше - уважение към тяхната личност и труд. Постепенно у мен се внедряваше чувство, което моите колеги отдавна са прикътвали в душата си. Данаил Крапчев беше директор на вестника, нещо написано на първа страница, но всъщност беше глава на една фамилия с многобройна челяд - именно на фамилия Зора.

(Тук ми се иска да добавя, че грижата за работещите във вестника е било нещо непознато за работодателите в България до този момент. На всички се е полагала така спорната днес 13-та заплата. Работниците са получавали безплатно въглища за зимата и прясно мляко сутрин; построено е било зад халетата на печатницата и специално общежитие, в което са били настанявани нуждаещите се от квартира. Невена Маринова)

Неговата журналистическа етика изискваше всяка статия да почива върху знания и фактическа достоверност. Всяка негова статия, по начало кратка, ударна, сякаш поникнала по внезапно вдъхновение, почива върху знания за лица и събития, които са по-близка или по-далечна опора. Конкретният въпрос, на който е посветил поредната си уводна статия, никога не е откъснат, сам за себе си, а винаги - дори когато не се изтъква изрично - е свързан с историческия ход на нещата до дадения момент. Това обединяващо статиите му историческо знание и лично, творческо прозрение, им придава трайност в преходността.

Просветените читатели бяха свикнали с неговите забележителни статии, ненадминати в българската публицистика по краткост, съсредоточеност, проникновена интелектуалност, а при все това ясни и убедителни по съдържание, внушителни по изразителност, дори многократно и по красота на речта, по стила. А нали е речено: стилът - това е човек. Такъв беше Данаил Крапчев, такъв го знаех от уводните статии, такъв се открии пред очите ми, такъв го изживявах в редакцията всяка вечер. Той мислеше по възрожденски: българският народ не пресекуваше на наложените от Ньойския договор граници, а обхващаше като духовна единност всички българи. По култура и себеуважение Данаил Крапчев не беше никога националистичен, пази боже пък - шовинистичен, а винаги сдържан, високопросветен националист.

Още от София познавах неговия начин да ми диктува статия. В началото си мислех, че той първо ще нахвърли мислите си и после ще продиктува статията. Оказа

се нещо необикновено за мен през онова време. Ще седне Данаил Крапчев, ще се съсредоточи и ще започне да диктува. Записването по стенография никак не беше трудно. Той говореше сравнително бавно. Собствено моето впечатление беше, че той чете от невидим лист. Сложил ръце на масата, с понаведен поглед, казва заглавието на статията и почва да диктува. Диктува и препинателните знаци, казва кога да продължа на нов ред. Щом приключи повдига глава и дружелюбно поусмихнат ще промълви: "Това е. Няма друго." И след малко ще добави: "Може ли да продължим?" И продължаваше да ниже статии една подир друга.

Извадките са взети от книгата на Христо Огнянов „Данаил Крапчев. Спомени”, Издателство „Македония Прес” ISBN 9548823 – 10 -1.